

Mājasdarbs skaitļu teorijā senioriem uz 15.02.2020.

Šoreiz ir trīs uzdevumu komplekti uz dažādām tēmām; katrā no komplektiem ir 4 uzdevumi, katru vertē ar 2,5 punktiem:

1. uzdevumu komplekts (zaļš) – kongruences un kāpinātāja pacelšanas lemna;
2. uzdevumu komplekts (dzeltens) – vienādojumi veselos un naturālos skaitļos;
3. uzdevumu komplekts (oranžs) – algebra + ģeometrija + kombinatorika + skaitļu teorija.

Svarīgi!

- Var risināt vairāk par 4 uzdevumiem, jo papildus savāktie punkti piešķirs par nākamajām nodarbībām.
- Skolēniem, kas piedalījas vai plāno piedalīties BW, EGMO, IMO, vēlāms iesniegt risinājumus tieši 3. komplektam. Šie skolēni var arī risināt uzdevumus vai apakšuzdevumus, kas apzīmēti ar 3 zvaigznītēm, kas skaitās grūtāki (***)
- Atrisinājumi jāraksta uz papīra, un tos var iesniegt nodarbību laikā, bet
- atrisinājumus var arī nobildēt un atsūtīt man uz e-pastu jebkurā laikā (piem., artem.u00@mail.ru).

Vēlu veiksmi uzdevumu risināšanā!

1. uzdevumu komplekts: kongruences un kāpinātāja pacelšanas lemna

1. uzdevums

- a) Zināms, ka 2019 naturālu skaitļu kvadrātu summa nedalās ar 3. Pierādiet, ka to reizinājums dalās ar 3.
- b) Zināms, ka 2020 naturālu skaitļu simto pakāpju summa nedalās ar 101. Pierādiet, ka to reizinājums dalās ar 101.

2. uzdevums

- a) Dots, ka a, b, c ir naturāli, un skaitlis $a^3 + b^3 + c^3$ dalās ar 9. Pierādiet, ka skaitlis abc dalās ar 3.
- b) Dots, ka a, b, c, d ir naturāli, un skaitlis $a^6 + b^6 + c^6 + d^6$ dalās ar 63. Pierādiet, ka skaitlis $a + b + c + d$ dalās ar 21.

3. uzdevums

- a) Dots, ka m, n ir naturāli, un skaitlis $m - n$ dalās ar 22. Vai var gadīties, ka skaitlis $m^{424} - n^{424}$ dalās ar 242?
- b) Dots, ka m, n ir naturāli, un skaitlis $(m^7 + n^7)(m + n)$ nedalās ar 343. Vai var gadīties, ka skaitlis $m + n$ dalās ar 7?

4. uzdevums

Alise un Beatrise spēlē sekojošu spēli. Alise uzraksta uz tāfeles trīs naturālus skaitļus x, y, z . Beatrise izvēlas divus no tiem (teiksim, u un v), nodzēš šos divus skaitļus un to vietā uzraksta jaunus divus skaitļus:

$$\frac{u^5 + v^5}{u + v}, \frac{u^5 - v^5}{u - v}.$$

Pēc tam to pašu operāciju veic Alise, pēc tam atkal Beatrise, un tā tālāk. Pierādiet, ka (neatkarīgi no Alises stratēģijas)

- a) pēc sava pirmā gājiena Beatrise vienmēr var panākt, ka visu trīs skaitļu reizinājums dalās ar 5;
- b) *** pēc sava trešā gājiena Beatrise vienmēr var panākt, ka visu trīs skaitļu reizinājums dalās ar 25.

2. uzdevumu komplekts: vienādojumi veselos un naturālos skaitļos

1. uzdevums

Dots vienādojums $2x^2 + x = 3y^2 + y$. Pierādiet, ka

- a) skaitlis $x - y$ ir kāda naturāla skaitļa kvadrāts;
- b) skaitlis $2x + 2y + 1$ ir kāda naturāla skaitļa kvadrāts;
- c) *** šim vienādojumam eksistē bezgalīgi daudz atrisinājumu veselos skaitļos.

2. uzdevums

- a) Vai vienādojumam $a^3 + b^3 + c^3 = 5abc$ eksistē atrisinājums naturālos skaitļos?
- b) Vai vienādojumam $a^4 + b^4 + c^4 + d^4 = 7abcd$ eksistē atrisinājums naturālos skaitļos?

3. uzdevums

- a) Veselos skaitļos atrisiniet vienādojumu $2x^4 + 2x^2y^2 + y^4 = z^2$.
- b) Veselos skaitļos atrisiniet vienādojumu $x^2 + xy + y^2 = z^2$.

4. uzdevums

Pierādiet, ka vienādojumam $(k - 1)^4 + k^4 + (k + 1)^4 = n^2 + (n + 1)^2$ nav atrisinājumu naturālos skaitļos.

3. uzdevumu komplekts: algebra + ģeometrija + kombinatorika + skaitļu teorija

1. uzdevums

Atrisiniet vienādojumu $|\sin x - \sin y| + \sin x \cdot \sin y = 0$.

2. uzdevums

Kādiem naturāliem n var atrast tādus naturālus a un b , ka $n! = 2^a + 2^b$?

3. uzdevums

Kāds ir mazākais rūtiņu skaits, kuras ir jāatzīmē 8×9 rūtiņu tabulā, lai starp jebkurām piecām pēc kārtas ņemtām rūtiņām (rindā, kolonnā vai pa 45° diagonāli) būtu vismaz viena atzīmēta rūtiņa?

4. uzdevums

*** Trijstūrī ABC apvilktas riņķa līnijas centrs ir O , ievilkta riņķa līnijas centrs ir I , savukārt punkts D ir punkta I simetrisks attēlojums pret punktu O . Pierādiet, ka $AD^2 = 4AO^2 - AB \cdot AC$.